

AMINTIRI DIN PERIOADA ȘCOLARITĂȚII LA ȘCOALA NORMALĂ DIN CRAIOVA (1953-1957)

Ing. Ion GEORGESCU, redactor la revista „Arborele Vieții”, Daneți

I CONTACTUL CU ORAȘUL ȘI ȘCOALA

Când am venit la examenul de admitere la Școala Normală din Craiova, am luat pentru prima dată contact cu orașul, care nu era unul oarecare, ci cu o școală bine proiectată și realizată, sub îngrijirea unui ministru al Instrucției apreciat de multă lume, care a și participat la inaugurarea ei în anul 1901.

Orașul, cu viața lui trepidantă, mi-a produs o deosebită impresie. Circulația în oraș se făcea cu niște autobuze de culoare roșie; unele aveau pictate pe ele figurile a trei tineri de rase diferite – albă, galbenă și neagră –, anunțând că în acele momente se desfășura la București Festivalul Internațional al Tineretului și Studenților. Erau atunci și trăsurile cu cai pentru transportul persoanelor; apăruseră și taximetrele – niște automobile negre rusești, marca Volga. În Piața Centrală a orașului – care se afla unde este acum Teatrul Național Marin Sorescu –, aprovizionarea se făcea cu niște camioane-platformă, construite din lemn și trase de niște cai uriași de rasă străină.

Clădirile, inclusiv cele civile – primăria, școlile, instituțiile, ș.a.m.d. –, erau bine îngrijite, cu arhitectură frumoasă. Cele mai vechi clădiri erau marcate de patina vremurilor, iar periferia orașului avea clădiri mai modeste și cu împrejmuire din material lemnos.

În Craiova erau două Institute, unul de Agronomie și altul de Mașini și Aparate Electrice, fiind centru universitar încă din anul 1947; acestea erau găzduite în clădirea fostului liceu „Regina Elisabeta”, respectiv în Palatul de Justiție al orașului. În afară de acestea, mai erau școli renumite – cum ar fi Colegiul Popular „Nicolae Bălcescu”, Liceul „Frații Buzești”, „Elena Cuza”, Liceul de Comerț – transformat ulterior în Școală Medie Tehnică de Comerț. Liceul de Comerț se afla în clădirea în care actualmente este Facultatea de Medicină. Toate clădirile erau monumentale.

Și Școala Normală de Băieți, la care venisem la admitere, se număra printre școlile de renume. Era situată în Calea București nr. 265 și avea o clădire bine proiectată, cu anexe necesare, asemănătoare unui campus bine sistematizat. Avea teren de sport – bun pentru fotbal –, grădină cu pomi fructiferi, seră de legume – unde se făcea practica agricolă –, locuințe pentru director și pentru personalul auxiliar, chiar și grajduri pentru caii care aduceau pâinea la cantină.

Condițiile de viață erau bune, clădirea avea instalații electrice, de apă, de canalizare, spălătorie, toate corespunzătoare. Încălzirea claselor și a internatului se făcea la acea dată cu lemne. Energia electrică se asigura de două centrale diesel de putere mică (300 kWh), una amplasată la Electroputere și alta în vecinătatea Pieței Centrale.

II ACTIVITATEA INSTRUCTIV-EDUCATIVĂ

- *Schimbările reformei din anul 1948*
- *Planul de învățământ, manualele*
- *Practica pedagogică. Activitățile extrașcolare*

În anul 1953 se împliniseră cinci ani de la Reforma Învățământului din 3 mai 1948, condusă de Partidul Comunist Român, care determinase schimbări în structura și conținutul învățământului, cerute de construirea noii orânduirii a socialismului. Prin reformă s-a realizat învățământul unic de

stat, laicizat, devenind obligatoriu și gratuit pentru toți cetățenii țării. Punerea în practică a acestor obiective s-a făcut fără incidente, fără atitudini sau convingeri extremiste.

Reforma a adus schimbări și în structura Școlii Normale – a fost transformată în școală pedagogică de 4 ani, la care se primeau absolvenți a șapte clase elementare. Cu 1 septembrie 1948, în cadrul Școlii Pedagogice, iau ființă clasele I-IV la Școala de Aplicație și clasele V-VII elementare.

Învățământul pedagogic avea datoria deosebit de importantă de a pregăti un număr mai mare de cadre didactice necesare înfăptuirii revoluției culturale la sate, lichidării analfabetismului și ridicării nivelului cultural al maselor. Era nevoie pentru aceasta de cadre temeinic pregătite și bine orientate politic și ideologic.

La școala noastră au apărut în acea perioadă (1953-1957) unele schimbări. Astfel, în anul școlar 1954-1955, când seria mea trecuse în anul al doilea, școala a devenit mixtă, primind și fete. Apoi, în anul școlar 1955-1956 școlile de băieți și fete din regiunea Oltenia au venit la noi, și, de unde până atunci am fi avut o singură clasă de băieți în anul IV, s-au făcut șase clase mixte, cu fete din Craiova și Caracal și băieți din Târgu – Jiu și Turnu Severin. În anul școlar 1956-1957 a luat ființă un Institut de învățători cu durata de doi ani, care primea absolvenți de liceu, dar care n-a durat mult. Între anii 1957 și 1966 s-a experimentat Școala Pedagogică de șase ani, iar în 1964/1965 a fost prima serie care a început Liceul Pedagogic de cinci ani. Învățământul devenind laic, alegerea obiectelor de studiu trebuia să țină seama de conținutul științific restructurat. Ca urmare, în planul de învățământ nu trebuia să figureze obiecte considerate legate de educația burgheză, ca de pildă religia sau alte obiecte care ar fi încurcat pregătirea profesională a elevilor.

Planul de învățământ al școlii de 4 ani căuta să echilibreze obiectele de cultură generală cu cele de specialitate. Aveam un număr corespunzător de ore de limba și literatura română și de limba rusă. Matematica avea programa redusă față de liceele teoretice. De asemenea, ore puține, deci programă redusă, aveam la fizică, chimie, și chiar la istorie, geografie, constituție și igienă. Științele naturii și practica agricolă erau bine reprezentate ca număr de ore la clasă. Între disciplinele de specialitate aveam pedagogia și istoria pedagogiei, psihologia și practica pedagogică, cu un număr corespunzător de ore. Mai aveam și alte discipline de studiu, ca de exemplu: desen, caligrafie, muzică vocală și instrumentală, lucrări practice. Învătam și metodicile de predare pentru majoritatea obiectelor, iar clasa mea, în care se pregăteau și instructori de pionieri, avea ore de instruire teoretică și practică și în acest domeniu. S-a neglijat predarea limbilor straine, franceză, latină, care ulterior s-au introdus în programă. Din programa de literatură română o perioadă au lipsit lecții despre Eminescu, în schimb se predau lecții despre scriitori proletcultiști, precum Alexandru Toma, Dan Deșliu, Mihai Beniuc.

Aveam manuale școlare unice redactate de un colectiv de profesori numiți de Minister, iar altele erau traduse din limba rusă. Mai existau și unele sub formă de broșuri. Biblioteca școlară ne pune la dispoziție cărți și reviste. Săptămânal, aveam 30-35 de ore, în care se includeau și cele pentru practica pedagogică.

În cadrul activităților extrașcolare vizionam filme la cinematografele din oraș, piese de teatru la Teatrul Național, dar mergeam și în excursii și tabere școlare. Astfel, am fost într-o tabără de vară în 1955, la Târgu Jiu, cu o deplasare la Petroșani, iar în vacanța de iarnă 1955/1956 am fost în tabără la Homorod-Odorhei. Excursii mai scurte am făcut cu clasa la Robănești Maglavit.

Am participat la excursia din anul III, în 1956, pe valea Jiului, în Kaleh Muntele Retezat, apoi pe Râul Mare spre Clopotiva și Ulpia Traiana Sarmisegetuza, Caransebeș, Băile Herculane, Insula Ada Kaleh, Turnu-Severin, Craiova.

În ultimul an de studiu, 1957, am făcut o excursie de mai multe zile în Delta Dunării, pe Canalul Sulina, cu un vapor cu zături (roți de apă), dus și întors (între Galați și Sulina). Am mers apoi la Mănăstirile din Nordul Moldovei și la Șantierul Hidrocentralei de la Bicaz, care era în lucru. Ne-am oprit și la București câteva zile, fiind cazați la un cămin studentesc, chiar în centrul orașului; am vizitat Combinatul Poligrafic „Casa Scânteii”, Muzeul „Antipa”, Parcul Cișmigiu, ș.a.m.d. Televizoarele apăruseră cu puțin timp înainte, și atunci, în București, eu am văzut prima dată o emisiune la televizor.

Excursiile sunt un mijloc de recreere, dar și de instrucție și educație. O excursie se pregătește în bibliotecă și se încheie tot în bibliotecă.

III PROFESORII

Am beneficiat de îndrumările unor profesori de formație veche, cu multă experiență. În majoritate erau din seriile mai vechi de absolvenți ai Școlii Normale și s-au integrat ușor în condițiile noului regim, deoarece contribuiau la educarea unor oameni, pe care îi pregăteau să fie onești și buni profesioniști.

La limba română am avut profesor pe domnul Luca Preda, născut la Brabeți, comuna Daneți. A fost unul dintre cei mai buni profesori de gramatică și literatură, studentul lui Ovid Densușianu la Facultatea de Filologie, pe care a absolvit-o cu „Magna cum laude”. Densușianu a vrut să-l oprească la catedră, dar domnul Preda a refuzat, rămânând profesor secundar. În afară de activitatea la catedră a făcut și cercetări, pe care le-a publicat în reviste de specialitate și a fost secretar al Societății de Științe Filologice – filiala Craiova. Ne-a mărturisit multe lucruri din viața lui de elev, fiu de țăran, care a studiat liceul „Frații Buzești” – Craiova, la fără frecvență, timp în care a și lucrat alături de părinți. În ultimii doi ani a venit profesor de limba română Petre Stoenescu, absolvent al Școlii Normale, promoția 1946. Făceam cu dânsul practica pedagogică în anul III și țineam lecții de probă la citire și gramatică. Era îndrumătorul nostru și predă metodică citirii. Profesorul Stoenescu avea activitate publicistică și căuta să îndrume elevii care doreau să încerce creații literare.

Limba rusă era predată de profesoara Bușe Liubovia refugiată din Basarabia, care a fost și diriginta noastră în anii III și IV. Era de fapt profesoară de geografie și a organizat frumoase excursii în Retezat, Delta și în Nordul Moldovei. A fost un om deosebit, cu putere și dorință de muncă. Multă vreme a fost șefa Comisiei Metodice a Diriginților și a condus-o foarte bine până în anul 1969, când a preluat ca director conducerea Liceului Pedagogic. A pregătit sărbătoarea centenarului acestuia în anul 1970, redactând împreună cu profesorii Popa Ion și Murarețu Elena „Monografia Liceului Pedagogic Craiova”. A dezvoltat la elevi dragostea pentru învățătură, interesul pentru munca de învățător și năzuința permanentă a propriei desăvârșiri. A rămas vie în amintirea elevilor și a fost modelul pe care mulți au dorit să-l urmeze. A cunoscut ce forță uriașă are pasiunea și a reușit să o transmită elevilor.

Și la matematică, la fel ca și la limba română, am avut tot doi profesori. Acest lucru s-a întâmplat din cauză că în anul școlar 1955/56 au apărut cinci clase de anul IV, prin fuzionarea școlii de fete cu școala noastră, de băieți. Primul profesor, Sergiu Tănăsescu, absolvise facultatea la Iași, cu rezultate foarte bune. Conștiincios și foarte apropiat de elevi, a ajutat pe mulți colegi de-ai mei, în multe situații. A lucrat la Școala Normală între 1948-1969. Celălalt se numea Dumitru Dănescu, și a fost unul dintre cei mai exigenți profesori, care și-a iubit munca la catedră

și a editat manuale școlare înainte de anul 1948. La noi a predat conștiincios și metodică aritmeticii, care era în programă. Pe mine m-a ajutat să învăț capitolele din algebră și geometrie care nu erau în programa școlii noastre și mi-a dăruit manuale editate de dânsul înainte de 1948, când era profesor la liceele din Craiova.

La Științele naturii aveam profesor pe Oculeanu Mihai; foarte exigent, asculta elevii nu numai din lecția de zi, ci și din cele dinainte. Tot el ne-a antrenat și în munca în sera școlii, pentru a căpăta deprinderi practice.

La obiectele de specialitate pedagogie, istoria pedagogiei, logică și practica pedagogică, am avut o încadrare bună, cu profesori renumiți: Constantin Cumpotă, Ion R. Ionescu, Constantin Cioroianu, Dumitru Stoica și Vasile Pupăză.

Constantin Cumpotă, moldovean la origine, din Drăgșani, județul Botoșani, fiu de învățător, a crescut de mic în atmosfera și spiritul muncii. A urmat Școala Normală „Mihai Eminescu” din Botoșani, fiind premiant toți anii. După obținerea diplomei de bacalaureat a continuat studiul la Institutul Medico-Pedagogic din Cluj și la Universitatea din București, obținând diploma de licențiat în filozofie și litere cu calificativul „Magna cum laude”. După examenul de capacitate din 1935, a fost profesor de filozofie în diverse licee din țară, și de pedagogie la școala din Craiova. A fost și inspector școlar, apoi director al Școlii Normale din Craiova. A publicat articole și studii numeroase la diverse reviste, a elaborat cărți și manuale școlare.

Ion R. Ionescu a absolvit promoția 1922 și a revenit la școală ca profesor de pedagogie-psihologie. Minte luminată, a organizat în perioada 1949-1959 practica pedagogică în chipul cel mai reușit posibil. Punctual, exigent și corect, a imprimat elevilor săi linia de conduită și le-a dezvoltat dragostea pentru profesiunea aleasă.

Vasile Pupăză a fost profesor de pedagogie și director de școală între 1957-1963. A muncit cu multă pricepere și simț de răspundere, fapt care s-a răsfrânt în rezultatele sale, ale muncii la clasă. Ca inspector șef și ca director al Centrului Metodic din Craiova a contribuit la îndrumarea și perfecționarea cadrelor didactice din județele Olteniei. Profesor gradul I, pentru activitatea sa a fost distins cu „Ordinul muncii”. S-a ocupat și cu îndrumarea clasei care avea în profil munca cu pionierii (instructor de pionieri).

Constantin Cioroianu și Dumitru Stoica, foști elevi ai școlii, au revenit la școală ca profesori și apoi au avansat cadre didactice la Institutul Pedagogic de trei ani și la Universitate, unde au predat cursuri și au publicat manuale de pedagogie pentru studenți.

Amintesc și pe profesorii de muzică vocală și instrumentală Ion Popescu, Hoca Iuliu și Berceanu Ștefan. Ion Popescu era un bun organizator al corurilor, ceilalți au predat vioara, iar Hoca Iuliu lucra și la Filarmonica din Craiova, unde cânta la violă. La caligrafie și desen, profesorii noștri au fost Gogu Pădureanu și Ion Hagiescu. Gogu Pădureanu era și un bun sculptor iar Hagiescu s-a dovedit un artist plurivalent. Bun pictor, s-a mutat în 1955 director la Școala Populară de Artă și acolo, cu ajutorul Ansamblului de cântece și dansuri (pe atunci cu numele de „Nicolae Bălcescu”) și cu elevii școlii sale, a pus în scenă opereta Vânătorul de păsări, de Zeller. A fost prima piesă de teatru cântată pe care am vizionat-o.

La Școala de Aplicație s-au remarcat în mod deosebit din grupul de învățători metodiști: Fetoiu Petre și Mitroi Constantin.

Fetoiu Petre, fost elev al Școlii Normale, promoția 1922, era foarte bine pregătit profesional, iubitor al frumuseților țării, ceea ce l-a determinat să conducă multe excursii, mai ales în zona montană. Între 1952-1962 a îndrumat mai ales practica pedagogică în condițiile claselor în regim simultan. Ne-a povestit cum a reușit să atragă copiii de la alte clase ca să vină la

această clasă, necesară pentru practica elevilor normaliști. Copiii, supărați pentru că învățătorii lor au vrut să se despartă de ei, cu ghiozdanele și hainele în brațe stăteau la ușa clasei, îmbufnați și nu doreau să se așeze în bănci. Atunci dânsul a deschis brațele, în semn că vrea să-i cuprindă pe toți, și le-a spus că îi iubește și gura sa numai pentru binele lor vorbește.

Mitroi Constantin, promoția 1927, a fost unul din învățătorii distinși ai Școlii de Aplicație. A condus cu măiestrie practica pedagogică din anul IV. Îmi amintesc cu plăcere cum ne-a învățat să primim cu mult tact copiii în clasa I-a primară, în prima săptămână din anul școlar. S-a oferit să ne îndrume și în probleme de comportament civic, lucru foarte necesar în activitatea profesională și socială.

În cei patru ani de școală au fost la conducerea acesteia doi directori: Mitu Vasile și Țărăscu Ion.

Mitu Vasile, fost elev al școlii și șeful promoției din 1932, a condus școala între anii 1953-1955. A fost foarte respectat de profesori și s-a întors după cei doi ani în satul natal, Hunia, Maglavit. Mai târziu a devenit profesor la Hunia, multă vreme fiind directorul școlii din satul său.

Ion Țărăscu, profesor de pedagogie, și-a iubit mult munca, fiind apropiat de elevi. A fost director la noi între 1955-1957, venind de la Școala Pedagogică de fete din Craiova, iar după 1957 a devenit director la Liceul 5 Craiova. A crescut generații de învățători, formându-i cu dragoste pentru această carieră.

IV ELEVII

Elevii Școlii Normale din Craiova au venit preponderent din mediul rural. În clasa mea am avut un singur coleg, Mirea Costel, care era din Craiova. Ceilalți erau din toate județele regiunii Oltenia. Am intrat în anul I, anul școlar 1953-1954, trei clase a 30-36 de elevi. Prima clasă era de învățători și instructori superiori de pionieri, a doua de învățători, și a treia de profesori de sport, care în anul doi s-a transferat la Predeal. Am cunoscut foarte mulți absolvenți cu rezultate școlare deosebite, atât din seria mea, cât și din alte serii. Unii au fost învățători destoinici, alții au continuat studiile tot în domeniul învățământului, sau în domenii înrudite.

Din promoția 1953 am cunoscut pe Călugărescu Nicolae, din primele clase de instructori de pionieri, care a fost încadrat la școală, și a obținut rezultate bune lucrând cu pionierii.

Roșu Leonida, promoția 1954, a urmat facultatea de Științe Naturale la București și Kiev, a făcut doctoratul, apoi a fost profesor la Facultatea de Agronomie, Universitatea din Craiova.

Pârlac Victor, promoția 1954, talentat membru al Cercului de Arte Plastice la școală, a urmat Institutul de Arte Plastice la Timișoara și a venit ca profesor la școala pe care a terminat-o. Pictor renumit, a participat la expoziții valoroase cu lucrările sale.

Iordache Petre, promoția 1954, un bun matematician al școlii, care la faza republicană a unei olimpiade de matematică a obținut premiul III, a urmat cursurile învățământului universitar și a ajuns profesor în comuna Dumbrava, Mehedinți.

Șeclăman Marin, promoția 1957, a urmat Facultatea de Geologie-Geografie de la Universitatea București, unde apoi a ajuns profesor la disciplina mineralogie.

Constantinescu Traian, promoția 1957, a urmat aceeași facultate, tot la București, dar la secția geografie, și a devenit doctor în geografie și cercetător la Institutul de Geografie, București.

Ivănuș Dumitru, promoția 1958, a urmat Facultatea de Litere la Universitatea București, devenind apoi cercetător la Filiala Academiei Române din Craiova și, în cele din urmă, profesor la Universitatea din Craiova.

Ilie Gheorghe, promoția 1958, iubitor al muncii culturale, a absolvit Institutul de Teatru din București, și a fost un foarte apreciat actor al Teatrului Național Craiova.

Un număr redus de absolvenți, între care Podeanu Grigore, Vasilescu Ion și Toma Tudor, au devenit medici buni, devotați muncii lor.

Alături de aceștia școala se poate mândri cu mulți alți absolvenți care și-au perfecționat continuu munca, au urmat cursurile universitare și au slujit în continuare școala. Toți au avut convingerea că sursa umană este cea mai importantă în realizarea oricărui lucru mareț.

Știința și cinstea sunt două atribute fundamentale ale omului adevărat.

Lucrarea a fost prezentată la colocviul „Alumni - tradiție academică la Craiova, de la Școala Normală la Facultatea de Mecanică”, 08.05.2024, Craiova, organizat de Comitetul Român de Istoria și Filosofia Științei și Tehnicii – filiala Craiova, în colaborare cu Facultatea de Mecanică din Craiova.